

БОЖИЋЕ ПРИЧЕ ЧАРЛСА ДИКЕНСА

Постоји енглеска народна изрека: Када се народ проневаљали, време је да дође нов учитељ вере у Бога. Наша народна истога смисла модернија је, ширег је смисла, и јача експресијом: Искварио се народ, земља хоће да мијени господара. Из дубине је мислио ко је казао да земља, планета која носи човечанство, завапи кад неваљалство преузме мах. И тачно је завапити у таква времена за другим господарем које било врсте, за господарем који ће помоћи у области политике, друштвеног реда, или морала и вере. У Старом завету човек се начита величанственог вапијања пророка да је неваљалство преплављено земаљ и градове, да има наде да ће доћи господар и вођ са новим начелима ~~у~~ честитости ~~у~~ етичког лепоти, што се у она доба звало вером или истинама Господњим. Пророци су објављивали Месију; Јован у пустињи знао је свет да се покаје, јер иде онај који ће тражити покајање и светост живота. Нови завет је затим донео Исуса Христа. Родио се у земљи која је највише уздицала и плакала да се мијени господар, родио се у Палестини, нови учитељ света и господар савести, пасник великих задатака у ~~злату~~ животу, Исус, потом Исус, Христос, Спаситељ.

Рођење Исусово, Божић, момент је, празник је који важи на небу и на земљи, који кроз мало невино детенце најбоље приближава земљу и небо, људе и високе регионе идеја и идеала. Можемо о Божићу размишљати у вези с небом и анђелима, и можемо Божић прагновати где год има људи, у друмској механи, у шуми са ђумурџијама. Има Божић у знаку земаљске трагедије, рођење Исусово у штати и у јаслима, јер му је ~~мајка~~ мајка морала сажати испред крвника јерусалимског који је малу децу до две године дана страсти убијао. Има Божић у знаку доласка на земљу Бога, над чијом ореолом окруаено, глас певају краљеви и пастири: слава Оцу на висини, и намамљив мир. Има намамљив, празник богаташког Божића који се дочекује са обилном кухињом и подрумом, са радостима обдарених. Има Божић сиромашака који код нас, строго поште за празник и део своје вечере, на Велики дан, износе на друм курјаку. А између неба и

свака новост њима је део живота. Гле, Марија ^инаправила од стаје кућу! И људи доносе даље; тамирић о медом, ~~свако~~ ^ипросту играчку за дете, мало вуње, још сламе. Мишени се ^иохтели није то више стаја, то је људски стан. Марија ноћу дуго седи без сна, стишће руке, сузне јој ^иачи ^ибог ^идоброте и милости људи. Оскужује: ^исеоска ^итишина у пољу, у њеној кућици мир. Дете спава. Марији се понекад учини да снела нешто ^ивено и заплаче се. Крава на то ^ихигне главу, ^иполако се ^иобрне на ^идруги ^ибок, ^ипогледа у ^имајку на у ^идете, ^изакмури ^ииМагарац ^ипримамне људку Исусу, а Марија их обоје ^изагри. Од Витлејема почиње велика поезија у односу људи и животиња, поезија о тајни два царства у природи.

[Поезија Витлејема ^исе ^иобнавља ^исвагде где се у хришћанском свету празнује Божић. Ако не узем деца и њихови родитељи, литература чува витлејемски стил ^исиромашна али ^итопла кућа, неки ^искривени споразум између људи и људи, и људи и животиња, ^исметани ^изумови, ^икандила, ^иседање са причама, ^имало ^идремежи од ^испречавања ^ипразника и ^изајме, и ^имного ^итишине. ^итај стил ^испада и нешто ^идрвно ^истаринско, ^иса ^истраинским ^ииде доста ^исујеверја и ^исвакојакних ^ичуђа ^иних ^иобичаја, ^инекада ^идирљивих ^инекада ^исмешних ^инекада ^ифантастичних ^икао ^идубок сан. ^иНенесете ^иону ^ивечеру ^иза ^икурјака на ^идруг ^иили ^инегде ^ина ^иулицу. ^иТај ^икурјак, ^ито је ^инекадашње ^ибожанство ^идрвених ^исловена ^инезнабожаца. ^иАли ^имеђу ^итим ^инезнабошцима ^ије ^инаш ^ипредак, ^ирођени ^инаш ^ирод ^ипо ^икрви. ^иКакве ^ивезе ^иима ^ион ^ис ^иБожјим ^ии ^иса ^иХристом? ^иНикако, ^иали ^иима ^ивезе ^иса ^имистичким ^ирасположењем ^ио ^иБожју ^иу ^ивези ^иса ^исвима ^истварима ^исвета. ^иИспустите ^ивечеру ^идигните ^иглаву ^ии ^ипогледате ^иу ^извезде ^иили ^иу ^итихо ^ипаказе ^иснега ^ии ^ипродирете ^иу ^итајанствену ^иВадањеску ^иноћ ^идалеко ^иу ^ивреме ^ии ^ипростор ^ии ^итражите ^инека ^икрпко ^ии ^илико ^исвога ^ипретка ^ииз ^ивремена ^икад ^ије ^ион ^иизносио ^ивечеру ^икурјану. ^иСтојимо ^инапољу ^исами, ^изабуђени ^ионо ^иимамо ^имиш ^ипошљемо ^имисао ^иили ^ичестицу ^ибића ^исвог ^ии ^идо ^иПрестине ^иу ^икојој ^иније ^ибило ^иснега, ^ии ^иу ^идрвну ^ипрошност ^ипретка ^иод ^ичијег ^ипраха ^иима ^инешто ^иу ^инама ^ии ^ипо ^исвој ^иземљи ^игде ^исе ^итога ^идама ^ислично ^иосећа. ^иИ ^ионда ^ипрозбо ^иомаите ^иу ^итоплу ^ии ^исвећу ^исобу. ^иКрушним ^иочима ^игледате ^иоко ^исебе, ^ии ^ићутите. ^иМир. ^иМалко ^ипритискују ^ивекови ^иВитлејема ^ии ^иод ^ипрвоца ^ии ^ибога ^икурјака. ^иЧовек ^ине ^изна ^ико ^ије, ^ичији ^ије, ^иоткад ^ије. ^иМожда ^исад ^ипролази ^идрумом ^инеки ^идањи ^ирод ^инаш. ^иНе. ^иО ^иБожју ^исви ^ису ^идрумови ^ии

прани, сви људи и животиње су код куће, у кући, мисле једно о другом и живот као да инова почиње.

Z Božjih sa snegom i ветром, са топлим кућама, са зоринутим храном, са посетама, са свеченим звонима, са вером и сујевеком са нарочито негованим дечјим радостима — светкује се ^{архивирање} ~~на северу~~ на Северу, ^{типично} ~~на северу~~ ^(у Немачкој), на културном Северу, у Енглеској, у Скандинавији и некада раније у Русији. За тим још у целој централној Европи где је такође хладно у децембру и намин или топла нећ је блаженство. Сви вртећи у тим крајевима вртећи су ^{на} Палестине, ^{веристи} него тих крајева: снегом засути и јеловим границама окићени. Од климе у којој људи живе зависи машта, уметничко стварање, религија, такозвана срећа. Најлепше божињне приче дао је Север. Достојевски има потресног ^{Од} ~~Маштика~~ Маштика у ХРИСТА НА ЈОН-^{Андреев или дуби ботанике, дрве.} ке. Селма Лагерлеф има збирку божињних прича, а Дикенс има и две три збирке божињних прича. Код Селме Лагерлеф нису само куће и огњишта замађивани у божињном чекану, него се по великим шумама дрвеће и животиње занесу у стање сна и чудотворности. Чарлс Дикенс пише божињне приче у Лондону, у срцу Енглеске, у свом граду који је осећао као да једно срце имају.

[illegible]

7. Оно што обједињава Дикенсове божићне приче то је њихово

Један чист морални дах, ~~и~~ једна мирна срећа од своје куће, ~~и~~ блаженство које даје мога дати човеку ~~са~~ усамљеном, понајном, ~~и~~ ојањеном, униженом. Један си-
ротњачки али топао ручак онемо који то нема и не може имати и не чини ~~на~~ то ~~ја~~
~~је осећања човека~~ ^{велико} што ни религија није предвидела, то је заједно и дело ми-
лости телесне и дело милости ^{духовне}. Како је Дикенс тај велики, силно чове-
ни човек умео човека обрадовати! како је умео човека спасти! ~~и~~ ^и да сва дру-
штва обједињава Дикенсове божићне приче једно и паганско и хришћанско обожавање
ватре, почевши од врелих ^и јаре у камину, па до нејаког пламена свеће на којем

се грејао сироти писар мисије Скрупа у причи ⁶БОЖИЊА ПЕСМА. Куат куће и огњишта, то је Биглеска и данас, а нарочито у Дикенсово доба, кад друштвени живот ван кућа није био тако развијен. ^{мотан и}My home is my castle — ~~јака~~ кућа је мој двор и моја тврђава. Куће, пре свега, прибежиште испред злог времена које у Биглеској доста излазно, и може да буде врло зло. Везано да је немогућно избројити колико је пута Дикенс у причама и романима исписао речи: Ветрина, хладно, мокар снег, магла. То на друму и у постилонским коњима, то по улицама Лондона то у оклу и коси човека који долази споља. Затим, кућа је у Биглеској ^{а савета, један од њихових}гарантија самоће. Самоћа је преко потребна за ^{баван}рад ма које врсте, а самоћа је дивно чаробна за духовно одмарање и за маштање. Биглес зна рафинирано самовати; ^{он}има тешка хрстова врата и на малој кућници и увек се ~~за~~ закључава. Упркос своме добром васпитању, ^{такође}он није путазиоци на вратима ~~своје~~ своје собе ону страну таблице на којој стоји out, то јест, изапао, и кад није изапао. Како то не замера: ^управо на вратима самоће, на миран ~~чај~~ крај камина признала је сва Биглеска сваком човеку. Занимљиво је на овом месту учинити једно мало поређење између Француза и Биглеса. Има и Француз изреку ^{за сваки случај}којом се ~~бригу~~ у својој кући. Ето је кућа мања, то је ограда чвршћа. Plus petite la maison, et plus solide la clôture. Биглес се увачи у кућу као ~~у~~ или ^{чага}кормачи под зуску. Он ^{такође}излази из света, или тоне у један посебни свој свет у који само Бог може вирити. Француз, чврстом оградом осигурава и своје добро и своју самоћу, али вири кроз шипке ограде, не воли ни кад јесам да се потпуно живи позоришта у животу. Добро затворена кућа Француза, то је своја дома у позоришту. Закључана кућа за Биглеса, то је свој морал своја атмосфера, ^{своја интимна врата}ца и Биглес ту чита, пише, размисља, сабира издатке, или ^{своје}у ~~писма~~ у писмачи, пуши и жмири у ватру, то је његова велика слобода у закључаној кући. И сиромашни Томи Трнкало, улични разносач писама и пакета, и он има неку једну фотелу, а ватру поготово има.

Зна да дође Божић, домаћа интимност у Биглеској кући још се потенцира. Још једним грудобреном ~~вине~~ ^{се}одеље од тријавности и бруталности својих офиса, канцеларија или контоара и ^увези, од улице и вечитих ~~про~~

а заштитом оног човечука са којима је ододе од архе." — мали човек погледа, и погоди. "По чему си погодио?" — "По томе што сам у том ону први пут животу видео милосрђе". духовитост је очигледно Вајлдова, али је карактеристично што је ^{Bojaro} није ставио у уста ^{Ne} себи ^{Ne} неком ^{Ne} из ^{Ne} друштва.

Проз сву литературу Дикенсову иде демаркациона линија између богатих и сиромашних, охотних и смерних, човечних и нечовечних. Не непријатељска демаркација — то ћемо још видети — али демаркација. Она настаје сукоби између два света, и затим у услови измирења, то јест ^{сиромашних и богатих} услови живота. По Дикенсу ^{Ник} социолошки гледано, то јесте и остаће вечна демаркациона линија у човечњству. ^{не су сати} сте спровели неку друштвену реформу, ^{само не оне}

Али, носиоци судбина, почети да се деле на оне који сабирају, и на оне који не могу сабрати. На оне који имају ^{као да је то} један живот да живе ^{али имају} имања за десет живота, и на оне који један свој живот имају да живе ^{разложно} способношћу за живот. Зато што ^{Дикенс} Дикенс по правилу малима приписује више људскости и једноставне човечности, ^{на} на страни малих не оити више хумора ^{јак}

и обрнутих случајева — Дикенс је необично поштен референт и необично чист судија. Зато, ^{као да је то} ~~треба направити разлику~~ дође ли до ^{али имају} ~~арно~~ озбиљних моралних криза, Дикенс онда ^{јак} ~~вече~~ не прави разлику између великих и малих, чини само разлике индивидуалне и карактерне. Као пример ^{како} да ће се у личности ^{како ће се} врло непријатној, ^{јак} врло непријатном претставнику богатих и моћних, ^{јак} саопшати охолост и сухота срца са хришћанском врлином покајања, додуше после молике у животу и држању мистера Текатона.

Он је продавац дечјих играчака, иначе ^{и ружан} матор, ^{јак} момак, иначе још и бездушан и прекр посаодавац. Токорем ^{јак} пред само ^{јак} венчање ^{јак} имао је му невеста, млада и ^{јак} ~~дупка~~ ^{јак} Бесан и отрован. Тектон пође кући, успут упадне у породицу ^{јак} ~~Пирсоничи~~ ^{јак} ~~извара~~ ^{јак} све, најзад, ^{јак} пун ^{јак} злоће, ^{јак} стигне кући. ^{јак} ~~У~~ ^{јак} тој ^{јак} злоћи, ^{јак} додуше, ^{јак} једна ^{јак} тачкица ^{јак} је почела да ^{јак} ~~малаксава~~ ^{јак}. ^{јак} Услед чега? Као којим путем. Дикенс је у литератури својој истицао убођење своје и великог броја ^{јак} ~~Енглез~~ ^{јак} ~~да~~ ^{јак} човек може бити срећан на земљи. И кад је један ^{јак} ~~Енглез~~ ^{јак} ~~или~~ ^{јак} ~~једна~~ ^{јак} ~~енглеска~~ ^{јак} породица ^{јак} ~~срећна~~ ^{јак}, она се као ^{јак} ~~жетин~~ ^{јак} од ^{јак} ~~воде~~ ^{јак} ~~дели~~ ^{јак} од ^{јак} ~~људи~~ ^{јак} који су отровани, ^{јак} ~~аути~~ ^{јак} ~~готови~~ ^{јак} да ^{јак} ~~руке~~ ^{јак} и ^{јак} ~~улажу~~ ^{јак}. ^{јак} Не беже од ^{јак} ~~таквог~~ ^{јак} ~~човека~~ ^{јак} ~~како~~ ^{јак} ~~се~~ ^{јак} ~~Почну~~ ^{јак} ~~дохиривати~~ ^{јак} ~~с~~ ^{јак} ~~ним~~ ^{јак} ~~на~~ ^{јак} ~~целој~~ ^{јак} ~~повр-~~ ^{јак} ~~шини~~ ^{јак} ~~о~~ ^{јак} ~~стварима~~ ^{јак} ~~својим~~ ^{јак} ~~и~~ ^{јак} ~~његовим~~ ^{јак} ~~са~~ ^{јак} ~~гледшта~~ ^{јак} ~~које~~ ^{јак} ~~је~~ ^{јак} ~~сасвим~~ ^{јак} ~~опре-~~ ^{јак}

супротно његовом, ^{сам} блажећи и растварајући јед ^и неосетно. Енглез који је срећан, неће да ~~зна~~ зна за несрећу, који је миран и mudar, неће да зна за лудост, ^и да ~~улази~~ у оговарање, у окривљавање, у клетве и претње. Дикенс је чудесно знао приказати тај процес ретблажавања, умињавања ^{лек животу из живота} човека човеком. Нарочито на Божић, и у ноћи уочи Нове године. Мистер Теклтон је стигао онако живан бав на Божић.

Шта мари што је Божић, и шта мари што је сам, ^и други пут је био Божић, и он сам, ^{та је да добро било, да сам} ~~та~~ тамо код оних недрих и срећних Пирибинглових тако га је сејтин! Нешто га затити, скоро заболи. Нема породицу, нема пријатеља, далеко је од макојих људи који ће ~~већ~~ ^зерас играти и певати, и — сигурно се смејати Теклтону, младожењи који је изгубио младу. ^а ~~како~~ како си бива да ~~иде~~ ^{иде} до оних мојих радника ^{до} ~~келлионих~~ ^{келлионих}, који им прве играчке, ^{који су сироти, сироти постоје!} ~~и да се са њима смеју~~. Не! узајом гуни се опет... ^{Мало жале!} ~~звони~~ ^{кашње} звони, понае на нисуђену свадбону тарту и нареди да је носи "снима". Мало ~~звони~~ ^{кашње} звони опет, и понае онима* и неколико лепих играчака, ^{зир да је априори изгубио сву својину, оставио је!} ~~и да се са њима смеју~~. Најзад срце наорекне, у Теклтону настаје велико пролеће кравље на сам Божић, и он креће међу људе, међу мале људе, тачно код оних*. То јављиво зауца, заушено уђе, почне нешто покајно објашњавати, и он једаред зауцка прстима, ~~попу~~ ^{попева} ~~попу~~ ^{попу} попура, створивши миром оно једно око на које је обично замирио да ~~скрије~~ ^{скрије} ~~засне~~. ^и ~~Мали свет~~ ^{Мали свет} поче клицати и тапшати, примике мистер Теклтона право у срце. Велики и чисто кајање пробудио је у Теклтону ~~човека~~ ^{човека}, ~~како~~ ^{како} се родио на Божић... ^и ~~овано~~ ^{овано} сухо приказано ^{човек} ~~човек~~ мора Дикенсу да верује, да верује да се људи једнако препорађају, и да је Божић од тога и свет и светао.

[Чарлс Дикенс, иако врло велики човек, спадао је по дубокој природи својој, у мале људе, и у мали свет. Био је сиромашан и петао, као разни ^и ~~легони~~ ^{легони} писари, инајтери, новинари, уметници, разносачи ^и ~~целог~~ ^{целог} живота. Од ~~то~~ ^и ~~нево~~ ^{нево} ~~ле~~ ^{ле} је уређивао ^{и издавао} два забавна листа, ова углавном за средњи сталеж и мали свет; ~~ДОМАЋЕ ШТИВО И ШТИВО ПРЕКО ЦЕЛЕ ГОДИНЕ~~ ^и ~~КАО ПОСОГУ ДОСТОЈЕВСКИ~~ ^и ~~У СЛИЧНОМ СЛУЧАЈУ~~, и Дикенс је највећи делом сам испуњавао ^и ~~бројеве~~ ^и ~~и у тај~~ ^и ~~прилога~~ ^и ~~иду~~ и његове ~~божићне~~ ^и ~~приче~~ ^и ~~сваке~~ ^и ~~године~~ ^и ~~по једна~~. ^и ~~Опазила је публика~~ ^и ~~и~~ ^и ~~памятила~~ ^и ~~божићни број часописа~~ ^и ~~са~~ ^и ~~напредно~~ ^и ~~продавао~~ ^и ~~и тако је мали Дикенс спасавао од~~

живота, radi njegovog koraca napred do one mete koju Vreme zna i vidi, i koja
 je tako postavljena otkada su Bog i Vreme poceli. Stoleba iraka, pevahalstva i
 nasila oida su i prošla, neoroženi milioni su stradali, živeli ^u umri zato
 da bi ukazali na put koji vodi napred. Ko bi pokušao da čoveka vrati natrag o
 tog puta, ili da mu prepreči ~~put~~ put, taj bi pokušao da zaдржи moćnu mašinu
 koja ne smetača obaliti i usmrtiti, a ona sama ne ~~postati~~ ^{postati} utoliko mahovitiја i
 sidnija. ~~Bo~~ ^{Bo} ~~osjećala~~ ^{osjećala} ~~se~~ ^{se} ~~jemu~~ ^{jemu} ~~govorilo~~ ^{govorilo} i odgovara: "Ja, gospodine, koliko znam,
 nisam nikada to pokušao. Ako jesam, onda je bilo slučajno, a neću ubuduće ~~to~~
 takvo što pokušavati, siguran sam." ~~Što~~ ^{Što} ~~to~~ ^{to} je u malom ilustrovanoj Dikens^u
 na božić. ~~Bo~~ ^{Bo} ~~idealni~~ ^{idealni} ~~program~~ ^{program}, neki занос ~~čovečinstva~~ ^{čovečinstva}, nešto od čega nera
 u život poraste, ^{ili} ~~ili~~ ^{ili} ~~kao~~ ^{kao} je tu puno iluzija, i kako se od Dikensa do Dikensa ~~u~~
 увек одлаже остварење! ^{Својим, божићним, светом, али сам је код Дикенса док реализације, својим}
~~у своме, ^{у своме} ~~човеку~~ ^{човеку} ~~потхрањивао~~ ^{потхрањивао} ~~мању~~ ^{мању} ~~i~~ ⁱ ~~храброст~~ ^{храброст} ~~i~~ ⁱ ~~човека~~ ^{човека} ~~оног~~ ^{оног} ~~свој~~ ^{свој} ~~идеал.~~ ^{идеал.} ~~Од~~ ^{Од} ~~божићних~~ ^{божићних}
~~се~~ ^{се} ~~наситавља~~ ^{наситавља} ~~i~~ ⁱ ~~остварује~~ ^{остварује} ~~сам~~ ^{сам} ~~добри~~ ^{добри} ~~i~~ ⁱ ~~добри~~ ^{добри} ~~боже.~~ ^{боже.}~~
 20. ~~Да~~ ^{Да} ~~три~~ ^{три} ~~Dikensove~~ ^{Dikensove} ~~božićne~~ ^{božićne} ~~priche~~ ^{priche} ~~koje~~ ^{koje} ~~ovde~~ ^{ovde} ~~okazuje~~ ^{okazuje} ~~u~~ ^u ~~ob-~~
 ziru, ~~našim~~ ^{našim} ~~he~~ ^{he} ~~svetu~~ ^{svetu} ~~biti~~ ^{biti} ~~na~~ ^{na} ~~poznatija~~ ^{poznatija} ~~ona~~ ^{ona} ~~pod~~ ^{pod} ~~naslovom~~ ^{naslovom} ~~ČVRČAK~~ ^{ČVRČAK} ~~NA~~ ^{NA} ~~OPŠTINU.~~ ^{OPŠTINU.}
 Tu причу, прерађену за театар, играли су Художественици из Москве, а затим је ~~иг-~~
 играна и од наших глумаца. Мали свет заступан је у тој причи двома породица-
 ма, а ~~богати~~ ^{богати} ~~свет~~ ^{свет} у мистер Текатону, кога већ познајемо. У једној од оних
 двеју кућа имамо свет бедар, у другој свет сумеран. Пирибинглави су срећни. ~~ма-~~
 млада, као леворица жива и весела жена удала се додуше за постаријег мужа, али
 они се веће, имају малог сина, и узajамно негују живот пун добрих намера и при-
 јатних изненађења. Пирибингла, грмаћ од човека, ~~по~~ ^{по} ~~процесији~~ ^{процесији} ~~једак~~ ^{једак} ~~стигизо-~~
~~вали~~ ^{вали} ~~кириџија,~~ ^{кириџија,} ~~који~~ ^{који} ~~у~~ ^у ~~својим~~ ^{својим} ~~лепим~~ ^{лепим} ~~двоколицама~~ ^{двоколицама} ~~са~~ ^{са} ~~вршенима~~ ^{вршенима} ~~i~~ ⁱ ~~запрегом~~ ^{запрегом} ~~од~~ ^{од} ~~јед-~~
~~ног~~ ^{ног} ~~добро~~ ^{добро} ~~i~~ ⁱ ~~добро~~ ^{добро} ~~негованог~~ ^{негованог} ~~коња,~~ ^{коња,} ~~превози~~ ^{превози} ~~само~~ ^{само} ~~мање~~ ^{мање} ~~сандуке~~ ^{сандуке} ~~i~~ ⁱ ~~финију~~ ^{финију} ~~робу.~~ ^{робу.}
 Пре^{вече}, ~~она~~ ^{она} ~~жена~~ ^{жена} ~~једнако~~ ^{једнако} ~~истрчава~~ ^{истрчава} ~~i~~ ⁱ ~~изгледа~~ ^{изгледа} ~~га.~~ ^{га.} ~~И~~ ^И ~~кад~~ ^{кад} ~~он~~ ^{он} ~~уз~~ ^{уз} ~~ом~~ ^{ом} ~~пса~~ ^{пса} ~~Боксе-~~
 ра, ветра, и шкрине кола стигне, некад покисао некад пун снега, онда породичним
~~ма~~ ^{ма} ~~милоштама~~ ^{милоштама} ~~нема~~ ^{нема} ~~краја.~~ ^{краја.} ~~Пирибинглавица~~ ^{Пирибинглавица} ~~лети~~ ^{лети} ~~по~~ ^{по} ~~кући,~~ ^{кући,} ~~а~~ ^а ~~он~~ ^{он} ~~мене~~ ^{мене} ~~усмене~~ ^{усмене} ~~новине,~~ ^{новине,}
~~и~~ ^и ~~приче~~ ^{приче} ~~о~~ ^о ~~путу~~ ^{путу} ~~о~~ ^о ~~људма~~ ^{људма} ~~i~~ ⁱ ~~стварима.~~ ^{стварима.} ~~Уз~~ ^{Уз} ~~них~~ ^{них} ~~двоје~~ ^{двоје} ~~i~~ ⁱ ~~бебу~~ ^{бебу} ~~има~~ ^{има} ~~још~~ ^{још} ~~једно~~ ^{једно} ~~створе-~~
~~ње~~ ^{ње} ~~у~~ ^у ~~кући.~~ ^{кући.} ~~Једно~~ ^{Једно} ~~од~~ ^{од} ~~оних~~ ^{оних} ~~које~~ ^{које} ~~би~~ ^{би} ~~Бота~~ ^{Бота} ~~Станковић~~ ^{Станковић} ~~можда~~ ^{можда} ~~ставио~~ ^{ставио} ~~међу~~ ^{међу} ~~божје~~ ^{божје} ~~људе;~~ ^{људе;}
~~код~~ ^{код} ~~Dikensa~~ ^{Dikensa} ~~je~~ ^{je} ~~то~~ ^{то} ~~бо~~ ^{бо} ~~гримаса~~ ^{гримаса} ~~на~~ ^{на} ~~људском~~ ^{људском} ~~животу,~~ ^{животу,} ~~оно~~ ^{оно} ~~чудно~~ ^{чудно} ~~биће~~ ^{биће} ~~које~~ ^{које} ~~је~~ ^{је} ~~под~~ ^{под} ~~неком~~ ^{неком}
~~ма~~ ^{ма} ~~маном~~ ^{маном} ~~да~~ ^{да} ~~би~~ ^{би} ~~било~~ ^{било} ~~i~~ ⁱ ~~комично~~ ^{комично} ~~i~~ ⁱ ~~тужно~~ ^{тужно} ~~i~~ ⁱ ~~стављало~~ ^{стављало} ~~на~~ ^{на} ~~пробу~~ ^{пробу} ~~срца~~ ^{срца} ~~i~~ ⁱ ~~стрпљења~~ ^{стрпљења}

прaviх људи. Дeвојчица, дадиља, сваки чeс тупне бeбину главу о неки предмет;
 другим рeчма, тpaпaвa је. И још има обичај да оморo на сваку рeч додaje именич
 наставк за мнoвину. Али Пирибинглови је држe и волe. Мали свeт не прeбија суви
 шe брeо штaк над главом, и мали свeт има вeчeну радoзналoст у свeм за сва
 ног чoвeка: штa ће бити од тe чуднe девојчицe? Друга порoдица, то су Кeлиби.
 Ако је код Пирибинглових сaвe солидно, с гаранцијом, кaо и домаћинoв кирицилун, и
 Кeлибових је сaвe ^{радољубиво} и трoшно. Од чeтири члaнa порoдицe двојe нe мa: мајкa
 мртвa, син отишао у Јужну Америку и нeмa нeсти о њeму. Отац је жив, или је слeпa.
 Али и код Пирибинглових и код Кeлибових цврчкa цврчи на огњишту, знaк топлих
 огњиштa и милoстивих људи. Код Кeлибових ~~пoрoдицe~~ та сe мaлa музикa, због тишинe
 нe, нeпрeстaнo чујe. Отац и бeркa прaвe играчкe за Тeктoнoву радњу. Отац, сa
 мнoгo мaштe и вeштинe, рaди главнe послoвe, бeркa лeпи и плeтe. Врeдни су кaо
 пчeлицe, али су ипaк врлo сиромaшни. У мaлoм кућeрку њихoвoм сaвe је ~~окудaнo~~
 oскуднo и aбaвo, тaкo дa је отaц јeднoм удaхнуо у сeби и помислиo дa је и бo
 лe штo је Бeртa слeпa. Пa гa је тa мислo прeнeсa у oдлуку дa пoчнe вaрaти
 бeркy: зидови су у лeпим бoјaмa, сликe финe, судoви нoви, он, отaц, лeпo oбучe
 чeн, нарoчитo му је лeп зимски кaпyт, али eтo зимa нијe јaкa. A штo сe Тeктoн
 пoнeкaд издирe нeких, трeбa рaзумeти: млaд је, лeп, бoгaт и прaви сe нaкaн. Ипaк
 иначe је дyшa од чoвeкa, дoбрo их плaћa, пoнeкaд дoнeсe или пoшлe дoбрo јeнo,
 [пoрeкoм од Пирибинглових је дoбрo јeнo, нaрaвнo]. Бeртa слyшa, зaрyмeни сe,
 сaвa. Вaрa отaц њy, пoзaвo ће пoчeти и oнa дa вaрa oцa: отaц нe слyти дa је oнa
 oнa зaнoснo зaвoлeлa дoбрoг и лeпoг Тeктoнa... Eтo Динeнс нa Бoжић: мoжe
 ли бити дyбaвe и зaплeтeнијe, a ујeднo финијe тpaгeдијe од јeднoг тузaнoг снa
 јeнo кoји је ^{сaвe и чeлo} oсушeн нa јaви. У ту љoвaв уoстaкoм нaбрeо удaри ~~прeмa~~ грoм:
 мистeр Тeктoн сe жeни, узимa млaду мис Мeј ^{кoју} ~~кoју~~ је вoлeо Бeртин oрaт, и кoјa
 је њeгa чeкaлa, a нe мистeр Тeктoнa. Стрaдaњe Бeртинo и зa сeбe, и зa oрaтa, ~~уoр~~
 oткри вeну тaјну. Тaдa отaц дeвојчин и Пирибингловицa рeшe дa и oни Бeрти oт
 криву тaјну: дa је Тeктoн и бeз дyшe и бeз милoсти, и бeз млaдoсти и зaпoтe.
 Бeртa пaднe у нeсвeст... Али Бoжић идe, тyбe, и њим нeкo нaдaњe мeђу људa дa
 имa и виших силa, и дa сaвe мoжe oкрeнути нa бoљe. Крaј причe дoнeккe и знaмo:

од неga више od pola шилинга колико му је дао већник. Код члана Парламента он
 било је још господe, и Тоби се доста збунио. Преда писмо, и члан Парламента га
 прочита. На онда стаде Тобија омерати и некако са неког гледишта ценити. А то
 гледиште је било не оно члана Парламента, него члана друштва са поноситим име-
 ном отац и пријатељ сиротиње. Као такав домаћин узме сиротог Тобија врло строг
 го пропитивати и ^{својим} ~~својим~~ савете му давати. На пример: А да ли си средно
 све своје обавезе, сва плаћања? Сутра почиње нова година, она мора почети на
 чистом табаку хартије, Ево видиш како је код мене: ту седи мој секретар, ту је
 ченовна књижица, а ту каса, и све ће још данас бити у реду. Поучи се, имаш да-
 нас још времена. Шта кажеш? Не ли ти бар све главно у реду, сви рачуни плаће-
 ни? — Бојим се, господине, да нису сви. — Сви морају бити плаћени. На при-
 мер, јеси ли платио стан? — Бојим се, господине, да нисам платио потпуно, а нешто
 јесам, бринуо сам. — Треба боље да бринеш. то ти кажем ја, отац и пријатељ
 сиротиње. — Тоби тужно оборио главу. Као му је што није бољи и уреднији. И
 срамота га је од господe која скупају, а можда нису сви оци и пријатељи сиро-
 тиње. А чујем да Лерка твоја хоће да се уда за Ричарда. Може, само чему? Си-
 роти су данас сироти ће бити и после тридесет година... Деца, пуно деце ће имати,
 и деца не знају, и гладни су, и у кући пакао, свађа, можда и туча. ^{Сви} ~~Сви~~
 ромаш Тоби који је донео радосну честитку оцу сиротиње, имао је да саслуша го-
 ру редакцију од оне коју смо ми сажели и ублажили; имао је да прими за Нову
 годину бездушност једног царисеја и мизантропа каквога је Молиер једна у две
^{своје} ~~своје~~ фигуре саставио. Тоби жури кући, утучен, и мисли како она ледена звона са
 сасвим другачије говоре и кад имају што да му замере. Једва се код куће разв-
 недрио: ту је Мег, ту је стара наспомана, ту је ватра коју је Мег као свака ~~не~~
 Вилгескиаа кад дође мио гост још мало потстакла. Уморни Тоби убрзо задрема.
 А док је Дикенс живео чим неко ^{у Вилгески} ~~задрема~~ ето га Дикенс да му дошапне сан, при-
 јатан или непријатан за засаву или за лек. Тобијин сан ^{дан} ~~дан~~ онај који смо већ
 чули, сан ~~о~~ о духу Времена који је тако утешно говорио о напредовању људи.
 Али било је у сну и злих духова. Један му је казао да погледа кроз прозор о
 торња: на Валдрим лежи мртав човек. "Већ пре десет година", рече дух. Друга
 слика је била још страшнија, други зао дух, члан Парламента. Видео је Тоби ~~о~~

своју Мег орону у аровцима, са бесвесним дететом у хладној соби. У своје време она се послушно уплашила биле од речи Оца сиротиње и није се удана за Ричарда. Ричард се пробио склизнуо у свакојаке пороке. Једнога дана је дошао бедан до Мег и стао је преклињати да се уда за њега, преведе га у уређан живот и спасе. Мег се смисловала, и та слика, то су последице: сви су болесни, гладни, просјаци... Но све што Дикенс кроз оне протуре и прише, и овај сан одводи читаоца у једну потпуно нову реалност, скоро потпуно заборави на ону реалност из које је кренуо сан. Тоби је пао с торња и умро, Мег је потпуно пропала у јаду сваке врсте. Тек пошто се Тоби пробуди, тамо крај матре, пробуди се и читалац. Звани Тоби, био је безмало толико мртав од страха од сна као да се зблиа стрешено с торња. Читалац се такође сав охладио. Дикенс се нарочито на необично моћно умео играти судбине нарочито око Божића кад се сећање на витлејемске догађаја пребације на те који су исторе поменани с бајком. Токи покушава да Ђерки исприча ужасе које је у сну видео; а она, млада, лепа, здрава, не да му да говори, и вели да је то све последица варена после оног доброг и издатног ручка. Сутра је сажаба и не треба сад мислити на руне ствари, треба бити срећан... Та слика Дикенсова божићна прича то је Енглеска. Енглезини су народ који води шаблонске среће, приватну личну, и још од свију скришену срећу, срећницу макар као напољу арно, али сигурну, јер иде са положајем, радом дом и ставом у којима се човек живи. Радносач писама има својих срећа, слепа девојка има својих срећа, члан Парламента има своју срећу. Занимљиво је споменути да Дикенс који увек доврши све, сваку личност својих романа и прича, није довршио оног Фарисеја и мизантропа. Није га казнио, није га поплатио, није му сам судио, а он је безмало толико кријив као да је сиротог Тротера сам гурнуо кроз прозор на звонари... По нашим мишљењу, она Дикенсова прича, је са гледишта уметности, једна од најзаманљивијих. Фантастични део у којој испричан је са више реализма и реалистичке могућности и вероватноће него онај замста реалистички део. Буде вам скоро језиво: као код Пираделе, да није писац радећи причу изгубио свест о стварности и није могао и не може нам никада више рећи шта је истина, која од две стварности је стварна. Како било, ми лично, кад дође

[illegible]

опрашљали гасне цеви, ^умаломили матру у мангалима, и ту се скупина мноштина људи и деџака у ритаму да греју руке и да ^ижмиркају очима од усхићења пред разбукта-
лом матром. Сламинава маџење воде, остављена по страни, намиртено се смрзавала
и претварала у мизантропски лед. Светлост ^{из радних} ~~матра~~, где су гранчице са црвеним
босама пуккарале у топлини од ~~матра~~ кампи по извозима, светлост та бацала је
на следа лица пролазника премекаст одолесак. Трговине са ³закланом живином и ба-
калнице изгледале су сјајно: просто једна раскош и парада, с којом је тешко св
спојити одвратни принцип ^уцељкања и предавања. ^уГорд ^умер, у својој огромној
Општинској кући издавао је наређења подесеторици куџара и настојника куће да се
се Вожић спреми како личи домаћинству лондонског Горда Мера. Чак и мали кројач,
који је у провали ^упонедељак кажњен са пет шилинга због пијанства, и он је мешао
сутрашњи пудинг тамо у свом кућеру, а мршава његова жена са бебом поносно је
изашла да купи говедину... И ето по таквом времену, и упркос толиких домаћих дуџи-
ности, Скруџ се на једанте јаде решио да ослободи свога међ смрзнутог писара.
Претходно му је још, можда и он као члан друштва Отац сиротиња напоменуо да
ће примити плату и ^уза сутрашњи дан, и да зато треба прекосутра раније да дође.
Писар ^уорзео ^уосамије ^уоки ^уврата свога утешителя и појури правим божићним трком. ^уИ
спут се бар двадесет пута преточио преко ^уједне ^удеџе ^утопикајке. ^уПисар
са женом и много деце, то је ^усмет ^уу овој причи, ^уАли не мари! Имају и ^уони
матру и спремају сутрашњи ручик. Отац је донео мало поарфа и мало новаца,
мајка са комплетним чопором деце отишла је да купи сиротињску печеницу, говедину,
а међ је одраније у кући материнал за нешто одвише мали али смечани, ^у
божићни пудинг из којег ће изаћи пламен од капи ^учице запаљеног рума. Док се ^у
породица не врати, отац ће носити и мазити "малецног Тиму", ^уграти ^уу једној руци
његову штапицу, и мизујући његове у ^угвоџе ^уутегнуте ноге... Шта је међутим с
Круџем, који се не замислава о Вожићу? На ^умали ^уулазних врата у свој самачки и
суморни стан угледа ^улик ^упокојног ^уортака ^уМаррија. Марри му је дошао
баш са ^уврстом ^убожићне ^уодлуке: да му спасе душу. ^уШто му је пророкишао, то ће се
и десити, ^уноћ ^утачно у поноћ. ^уТим ^уноћ ^удотас ^уће ^увећ ^упрои ^усметан ^у
о ^увожичи. ^уПрве ^уноћи ^уће ^удух ^уВожића ^уу ^упрошлости ^уводити ^уСкруџа ^укроз ^уразне ^усцене
у којима ће видети ^укакав ^ује ^убио. Друге ^уноћи ^уће ^уму ^удоћи ^уу ^усан ^удух ^усадашњег ^у

како

Божића, који ^у ~~му~~ ^у угавањом показује кућу његовог писара у коју Скруц никада није ~~улазио~~ ^{улазио}. Сцене су биле месене, и Скруцу је почело да ~~се~~ ^{омишљава} ~~срцу~~ ^у срцу. Можда ~~је~~ ^{како} ~~бог~~ ^{бог} "малецног Тиме" који се, врло блед и врло болешњив, много радио Божићу, и врло особито ценио Божићин дар у виду намештаја које је добило једно одраслије дете породице, Трећи дух ће бити дух Божића у одсућности. У једној сцени чуо је Скруц потпуно равнодушне и хладне разговоре људи о неком покојнику. Људи су такође ~~обиретали~~ ^{обиретали} главе од покојника и обрисали свају успомену на њега. Скруц ~~и~~ ^и подрхтава: он није могао мислити ~~мако~~ ^{мако} је то страшно кад човек нема милост ~~ду~~ ^{ду} ~~мако~~ ^{мако} је мртав, кад се игнорује његов живот ~~мако~~ ^{мако} је прошао. На питање Скруце ~~мако~~ ^{мако} је тај покојник, дух, увек нем, само пружи руку и упре прстом у Скруца. Увас. А мало затим сазна Скруц да је и малецни Тиме мртав, ~~мако~~ ^{мако} Скруц има осећање страха од свести да су неке ствари апсолутно непоправљиве. Од свих тих ужаса Скруц се пробуди. Срећом, све те ноћи десиле су се једне ноћи, и Скруц ће ~~и~~ ^и тако имати ~~вртину~~ ^{вртину} да ~~своме~~ ^{своме} писару пошаље ~~ћурку~~ ^{ћурку} на једног од оних дивних излога, и да ~~паша~~ ^{паша} друге поклоне и репарације ~~на~~ ^{на} другог места где се такође задужио. Врхунац задовољства и Божићне радости биће му ~~вост~~ ^{вост} да је ~~малецни~~ ^{малецни} Тиме само у сну умро, и да ће му моћи бити пријатељ и други отац.

^{xx} ~~Били~~ ^{Били} смо у једној пријатној екскурсији ~~диане~~ ^{диане} Дикенс ~~своје~~ ^{своје} маште, у сфери поетских могућности, нових реалности, и најзад у области морала и чак и извесне дидактике, која је ~~дидактика~~ ^{дидактика} међутим такође поезија кад је моралист човек великог срца Чарлс Дикенс. ~~Чарлс~~ ^{Чарлс} има потребу синтезе, и пита ~~шта~~ ^{шта} стриктно ~~у~~ ^у Божићне има у Дикенсовим Божићним ~~причама~~ ^{причама} причама? Шта је у њима Божићна опрема? Нема цркве, нема помоћне службе, нема у енглеској прози облигатног клерика, свештеника, нема деце, нема ниједна клишетира ~~на~~ ^{сцена} празничких ~~љупкости~~ ^{љупкости}. Чегу има? Има Христове ~~духа~~ ^{духа} милости и вере у ~~људе~~ ^{људе}, ~~и~~ ^и ~~како~~ ^{како} ~~људи~~ ^{људи} могу да воде ~~прешику~~ ^{прешику} како се радују што је крај нечијој ~~и~~ ^и ~~несрећи~~ ^{несрећи} ~~мако~~ ^{мако} ~~могу~~ ^{могу} да ~~се~~ ^{се} ~~одвајају~~ ^{одвајају} ~~мако~~ ^{мако} ~~себе~~ ^{себе} ~~и~~ ^и ~~попонад~~ ^{попонад} ~~њих~~ ^{њих} ~~од~~ ^{од} ~~своје~~ ^{своје} Има затим у Дикенсовим причама за Божић други ~~вид~~ ^{вид} Христове етике: ~~човека~~ ^{човека} је да суди, али не да осуди. Дикенс, пошто је судио, заплашио, посрамио, опоменуо, жури да каже да није осудио, да су сви живи и здрави, да живот иде даље, и да ће последица реч над Скруцима и Темлтонима казати они сами — ако се тргну —

